

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/3356,Symposium-naukowe-Wielun-1-wrzesnia-1939-r-Lodz-18-maja-2009.html>
05.05.2026, 20:29

Symposium naukowe „Wieluń 1 września 1939 r.” - Łódź, 18 maja 2009

18.05.2009

W dniu 18 maja 2009 r. w Łódzkim Domu Kultury przy ul. Traugutta 18, odbyło sympozjum naukowe „Wieluń 1 września 1939 r.”

Organizatorami sympozjum byli: dyrektor Instytutu Pamięci Narodowej w Łodzi Marek Drużka, burmistrz Wielunia Mieczysław Majcher i starosta powiatu wieluńskiego Andrzej Stępień. Wzięli w nim udział historycy oraz mieszkańcy Wielunia, w tym naoczni świadkowie wydarzeń z 1 września.

Referaty oraz dyskusja poświęcone były tragedii Wielunia, który rankiem pierwszego dnia wojny zbombardowany został przez lotnictwo niemieckie. W wyniku kilku nalotów miasto poniosło ogromne straty materialne i ludzkie, a większość jego mieszkańców zmuszona została do ucieczki. Chociaż od tragedii wieluńskiej minęło 70 lat i opublikowano na jej temat wiele artykułów, rozpraw naukowych i książek, kilka kwestii nadal budzi kontrowersje. Sympozjum umożliwiło historykom zaprezentowanie źródeł, na jakich opierają swoje ustalenia, metody pracy nad ich krytyką i interpretacją oraz końcowych ustaleń.

Wygłoszono pięć referatów. O sprawie bombardowania Wielunia mówili Sławomir Abramowicz (KŚZpNP - Łódź), dr Grzegorz Bębik (IPN Katowice), prof. Stanisław Tadeusz Olejnik (Wieluńskie Towarzystwo Naukowe). Dwa pozostałe referaty, wygłoszone przez Artura Ossowskiego (IPN Łódź) i dr Joannę Żelazko (IPN Łódź), dotyczyły odpowiednio: lotniczych bombardowań innych miast regionu łódzkiego oraz zbrodni Wehrmachtu na zachodnich rubieżach województwa łódzkiego. Prowadzący sympozjum dr Janusz Wróbel (IPN Łódź) we wprowadzeniu do obrad przedstawił przygotowania regionu łódzkiego do obrony w przededniu wojny oraz treść apelu prezydenta Roosevelta z 1 września do państw zaangażowanych w konflikt o powstrzymanie się przed bombardowaniem lotniczym ludności cywilnej. Pozytywna odpowiedź na apel nadeszła również z Berlina, chociaż Wieluń leżał już w gruzach, a kolejne polskie miasta były bombardowane przez samoloty Luftwaffe.

Głównymi punktami spornymi były kwestie dokładnego ustalenia czasu pierwszego bombardowania, motywów, jakimi kierowało się dowództwo niemieckie podejmując decyzję o kilkukrotnym bombardowaniu śródmieścia miasta, oraz sprawa ustalenia liczby ofiar. Zaprezentowane dokumenty z archiwów niemieckich wskazują, iż bombardowanie miasta nastąpiło później niż to do niedawna przyjmowano w polskiej literaturze, a dowództwo niemieckie dysponowało materiałami świadczącymi o przebywaniu w mieście polskich oddziałów wojskowych.

Inne wnioski wynikają z niektórych dokumentów i relacji polskich świadków bombardowania. Według nich Wieluń zaatakowany został jeszcze przed godz. 4.45 1 września 1939 r. i nie było w nim żadnych polskich oddziałów wojskowych. Jedynym celem ataku była ludność cywilna i materialna substancja Wielunia.

Referenci pozostali zasadniczo przy swoich dotychczasowych ustaleniach w obu tych kwestiach, zgodzili się natomiast, iż podawana liczba ofiar bombardowania jest oparta na słabych podstawach i być może dopiero nowe badania pozwolą na bardziej precyzyjne ustalenia. Padły jednak również głosy, iż dowództwo niemieckie mając pewne podstawy, aby sądzić, iż w mieście znajduje się jakiś sztab przeciwnika, poza jego zniszczeniem zamierzało równocześnie uderzyć w ludność cywilną, co wywołać miało panikę i spowodować chaos na zapleczu polskiego frontu.

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

foto #1

foto #2

foto #3

foto #4